

Pradžia > ... > Nagrinėjimas Teisme > Skaitmeninio Reglamentas. Valstybių Narių Pranešimai > Estonia

Skaitmeninio reglamentas. Valstybių narių pranešimai

Turinį pateikė

Estija

Estija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2023/2844 pateiktus pranešimus.

1. Nacionaliniai IT portalai ryšiams su teismais ar kitomis institucijomis palaikyti

17 straipsnio 1 dalies a punktas. Nacionaliniai IT portalai ryšiams su teismais ar kitomis institucijomis palaikyti.

- Nacionalinio IT portalo pavadinimas ir nuoroda į jį.

„E-File“: <https://etoimik.rik.ee/>

- Informacija apie tai, ar prieigą prie portalo turi tik jūsų valstybės narės piliečiai ir (arba) gyventojai, ir (arba) jos teritorijoje įsisteigę juridiniai asmenys, ar tokia prieiga suteikiama ir užsienio piliečiams ir (arba) nerezidentams bei juridiniams asmenims, įsisteigusiems kitos valstybės narės teritorijoje, ir ar kitų valstybių narių advokatams arba atstovams taip pat suteikiama prieiga prie nacionalinių IT portalų.

Portalas prieinamas visiems asmenims, turintiems Estijos elektroninės atpažinties priemonę (asmens tapatybės kortelę, „mobile-ID“ ir (arba) „smart-ID“). Užsieniečiai gali kreiptis dėl e. rezidento statuso, o jis taip pat suteikia galimybę naudotis elektroninės atpažinties priemonėmis.

- Kokiu tikslu naudojamas portalas?

Portalas naudojamas dokumentams pateikti, dokumentams gauti ir prieigai prie bylos vykstant teismo procesui. Be to, portale suteikiama galimybė gauti su teismo procesu susijusį tvarkaraštį, terminus ir priminimą. Per portalą galima pateikti dokumentus policijai ir prokuratūrai ir susipažinti su baudžiamosios bylos medžiaga. Portalo naudotojai gali pradėti vykdymo procesą ir susipažinti su informacija apie teistumą.

- Kokiais metodais nustatomas naudotojų tapatumas?

Asmens tapatybės kortelė, „mobile-ID“, „smart-ID“, o kaliniams – veido atpažinimas (reikalinga elektroninė atpažintis).

- Kokie yra ypatingi reikalavimai (jeigu jų yra) norint naudotis portalu?

Advokatai ir valstybės bei vietos valdžios pareigūnai ryšius su teismu turi palaikyti tik per portalą „e-File“. Jei portalo naudotojas per 20 dienų nepriima teismo jam išsiųstų dokumentų, portalo naudotojo teisė naudotis portalu apribojama.

2. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo civilinėse ir komercinėse bylose

17 straipsnio 1 dalies b punktas. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo civilinėse ir komercinėse bylose

Šiame skirsnyje pateikiama informacija turėtų suteikti pakankamai žinių asmenims, kurie dalyvaus vaizdo konferencijose, apie nacionalinę teisę ir procedūras, kad jie galėtų dalyvauti nuotoliniuose posėdžiuose. Asmenys, be kita ko, turėtų gauti šią informaciją:

- informaciją apie taikytiną nacionalinę teisę ir procedūras (įskaitant taikytinas procesines teises ir apsaugos priemones) apklausoms vaizdo konferencijos būdu arba naudojantis kitomis nuotolinio ryšio technologijomis atlikti.

Dalyvavimas civilinę bylą nagrinėjančio teismo posėdyje reglamentuojamas [Civilinio proceso kodekso](#) 350 straipsnyje.

350 straipsnis. Posėdis, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu

1) Teismas gali surengti posėdį, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, kad bylos šalis arba jos atstovas ar patarėjas posėdžio metu galėtų būti ne posėdžio vietoje ir atlikti procesinius veiksmus tikroju laiku iš ne posėdžio vietos.

2) Liudytojas arba ekspertas taip pat gali būti apklausiamas šio straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu, o bylos šalis, kuri yra ne posėdžio vietoje, gali užduoti jam klausimų.

3) Per teismo posėdį, kuriame dalyvaujama nuotoliniu būdu, turi būti užtikrinta kiekvienos bylos šalies teisė techniškai saugiu būdu pateikti savo pareiškimus, pasiūlymus ir prašymus bei suformuluoti nuomonę dėl kitų bylos šalių pareiškimų, pasiūlymų ir prašymų, taip pat turi būti užtikrintos visos kitos teismo posėdžio sąlygos, kai garsas ir vaizdas iš ne posėdžio vietoje esančios bylos šalies transliuojamas teismui ir atvirkščiai. Gavus pagrindinių bylos šalių ir liudytojo sutikimą, o nagrinėjant prašymu pradėtą bylą – gavus tik liudytojo sutikimą, liudytojas taip pat gali būti apklausiamas telefonu pagal posėdžių, kuriuose dalyvaujama nuotoliniu būdu, taisykles;

- informaciją apie tai, ar pagal Skaitmeninio reglamento 5 straipsnį vaizdo konferencijas leidžiama rengti tik teismams, ar tokią galimybę turi ir kitos institucijos. Jei kitos institucijos taip pat turi teisinį pagrindą rengti vaizdo konferencijas, nurodykite, kurios institucijos ir kokioms procedūroms jas gali rengti.

Remiantis minėtu kodeksu, vaizdo ryšiu posėdžius visų pirma gali rengti teismai;

- informaciją, ar jūsų nacionalinėje teisėje numatyta galimybė teismui arba kompetentingai institucijai skirti posėdį savo iniciatyva.

Ar posėdis vaizdo ryšiu yra įmanomas ir reikalingas, turi nuspręsti teismas. Teismas, be kita ko, nustato, ar bylos šalys gali dalyvauti posėdyje vaizdo ryšiu;

- informaciją apie jūsų valstybėje narėje turimą vaizdo konferencijų technologiją arba daugiausiai naudojamą vaizdo konferencijos platformą / sprendimą.

Naudojamos platformos „Skype“ (įprasta), „Cisco“ („institucijos vietinis“ sprendimas, saugiausias) ir „Microsoft Teams“, o dažniausiai naudojama „Cisco“, kuri yra suderinama su šiuo metu teisme naudojama įranga ir informacinėmis sistemomis);

- informaciją apie procesinius reikalavimus bylos šaliai, pageidaujant išreikšti nuomonę dėl vaizdo konferencijos ar kitos nuotolinių ryšių technologijos naudojimo posėdyje.

Taikomos Civilinio proceso kodekse išdėstytos posėdžių organizavimo taisyklės;

- informaciją apie tai, ar jūsų nacionalinėje teisėje numatytas apklausos įrašymas, ir, jei taip, informaciją apie įrašo saugojimą ir perdavimą susipažinti.

Teismai naudoja SALME programinę įrangą (sakinės kalbos konvertavimo į tekstą technologiją). Estijoje visi posėdžiai įrašomi. Teismas turi nuspręsti, ar transkribuoti įrašą, ar pateikti įrašą su tekstu ir garso įrašo dalimi. SALME – tai programinė įranga, sukurta teismams, posėdžiams įrašyti ir įrašams transkribuoti. Kad galėtų naudoti su SALME parengtą įrašą ir transkripciją, bylos šalims nereikia jokios specialios programinės įrangos;

- informaciją apie tai, kaip užtikrinamas advokato ir kliento bendravimo konfidencialumas prieš vaizdo konferenciją ir jos metu.

Specialių taisyklių, kuriomis būtų užtikrinamas advokato ir kliento bendravimo naudojant vaizdo ryšį konfidencialumas, nėra. Advokatai skambina klientui arba naudojami kitais ryšio kanalais;

- praktinę informaciją apie tai, kaip surengti ir įvykdyti posėdį, įskaitant informaciją apie tai, ar naudojama sakinės kalbos konvertavimo į tekstą technologija.

Vaizdo ryšiu vykdomo posėdžio dalyviams kartu su šaukimu į posėdį siunčiama reikiama informacija. Posėdžiams įrašyti naudojama sakinės kalbos konvertavimo į tekstą technologija. Tekstas dalyviams tikroju laiku nerodomas, o naudojamas posėdžiui užrašyti;

- informaciją apie tai, kaip bylos šalims ir jų atstovams, įskaitant neįgaliuosius, suteikiama prieiga prie vaizdo konferencijos.

Visa reikiama informacija pateikiama šaukime į posėdį. Be kita ko, teismas apsveria, ar asmenys gali dalyvauti posėdyje vaizdo ryšiu (pvz., klausos sutrikimų turintys asmenys ir asmenys, negalintys naudotis elektroninėmis priemonėmis). Estija suteikia galimybę [vaizdo ryšiu vykdomame posėdyje dalyvauti teismo pastate arba kitame valstybiniame pastate, artimiausiame asmens gyvenamajai vietai](#);

- bylos šalių tapatybės nustatymo ir atpažinimo būdus.

Šiuo metu teismai nenaudoja atskiro elektroninės atpažinties sprendimo. Teismas gali prašyti bylos šalies ekrane parodyti savo tapatybės kortelę; gynėjas gali patvirtinti, kad atitinkamas asmuo yra tinkamas asmuo; teismas gali prašyti atsiųsti išsamius dokumento duomenis ir (arba) gali prašyti bylos šalies atsiųsti elektroniniu būdu pasirašytą patvirtinimą ar pan.;

- informaciją apie tai, kaip bylos šalys gali užduoti klausimus ir tikslingai dalyvauti kitais būdais.

Tai priklauso nuo padėties ir techninio sprendimo, kuriuo naudodamasis asmuo dalyvauja. Dauguma vaizdo konferencijų sprendimų suteikia rankos pakėlimo funkciją arba galimybę įsitraukti į pokalbį. Teismas vadovauja procesui ir prireikus suteikia galimybę užduoti klausimus ir kt.;

- kaip bylos šalys gali naudotis teise į vertimą žodžiu.

Taikomos įprastos teisės normos dėl vertimo žodžiu. Vertėjas žodžiu gali dalyvauti vaizdo ryšiu.

Civilinio proceso kodekso 32–36 straipsniai

32 straipsnis. Teismo darbo kalba

1) Bylos teismuose nagrinėjamos ir kanceliarijos reikalai teismuose tvarkomi estų kalba.

2) Posėdžio ir bet kokio kito procesinio veiksmo protokolas rašomas estų kalba. Teismas gali, jei to reikia siekiant tiksliai perduoti teismo posėdyje užsienio kalba duotus parodymus ar padarytą pareiškimą, ne tik juos išversti į estų kalbą, bet ir juos įtraukti į protokolą ta kalba, kuria parodymai buvo duoti ar pareiškimas buvo padarytas. [\[RT I 2008, 59, 330 - įsigaliojo 2009 1 1\]](#)

33 straipsnis. Dokumentai užsienio kalba teismo procese

1) Jeigu ieškinys, prašymas, pasiūlymas, pareiškimas, apeliacinis skundas arba prieštaravimas, kurį bylos šalis pateikė teismui, yra ne estų kalba, teismas reikalauja, kad dokumentą pateikęs asmuo iki teismo nustatyto termino pateiktų vertimą į estų kalbą. Jeigu bylos šalies teismui pateiktas dokumentinis įrodymas nėra estų kalba, teismas reikalauja, kad įrodymą pateikęs asmuo iki teismo nustatyto termino pateiktų vertimą į estų kalbą, išskyrus atvejus, kai dokumento vertimas yra nepagrįstas, atsižvelgiant į jo esmę ar apimtį, ir kitos proceso šalys neprieštarauja įrodymų priėmimui kita nei estų kalba.

2) Teismas gali reikalauti, kad vertimą patvirtintų prisiekęs vertėjas arba notaras, arba įspėti vertėją dėl atsakomybės, susijusios su sąmoningai melagingu vertimu.

3) Jeigu vertimas nepateikiamas iki nustatytos datos, teismas gali neatsižvelgti į ieškinį, prašymą, pasiūlymą, pareiškimą, apeliacinį skundą, prieštaravimą arba dokumentinius įrodymus.

4) Teismas pasirūpina teismo išduoto dokumento vertimu į užsienio kalbą bylos šaliai tik tuo atveju, jei šalis to prašo ir jei šalis neturi atstovo byloje ir jai buvo suteikta finansinė parama vertimo išlaidoms padengti. [Teismas pasirūpina teismo išduoto dokumento vertimu šio kodekso 34 straipsnio 4 dalyje nurodytam asmeniui](#) Estijos Respublikos vardu, neatsižvelgdamas į tai, ar asmuo turi atstovą ir ar jam buvo suteikta finansinė parama. [\[RT I 2008, 59, 330 – įsigaliojo 2009 1 1\]](#)

34 straipsnis. Vertėjo žodžiu arba raštu dalyvavimas procese

1) Jeigu proceso šalis nemoka estų kalbos ir neturi atstovo byloje, teismas, jei tai įmanoma, bylos šalies iniciatyva arba savo iniciatyva procese pasitelkia vertėjo žodžiu arba raštu pagalbą. Tokios pagalbos pasitelkti nereikalaujama, jei bylos šalies pareiškimai yra suprantami teismui ir kitoms bylos šalims. [\[RT I 2008, 59, 330 – įsigaliojo 2009 1 1\]](#)

2) Kai teismas negali nedelsdamas pasinaudoti vertėjo žodžiu ar raštu pagalba, teismas priima nutartį, kuria nurodo bylos šaliai, kuriai reikia vertėjo žodžiu arba raštu, per teismo nustatytą terminą gauti vertėjo žodžiu arba raštu arba estų kalbą mokančio atstovo pagalbą. Teismo reikalavimo nesilaikymas neužkerta kelio teismui išspręsti bylą. Jeigu asmuo, kuris nesilaiko reikalavimo, yra ieškovas, teismas gali palikti ieškinį nenagrinėtą.

3) Prieš vertėjui žodžiu arba raštu pradedant vertimo žodžiu ar raštu procedūrą, jis įspėjamas dėl atsakomybės, susijusios su melagingu vertimu žodžiu arba raštu, ir vertėjas pasirašo atitinkamą pripažinimą. Įspėti nebūtina, jei vertėjas žodžiu arba raštu yra prisiekęs, kad galėtų atlikti tokį vertimą žodžiu arba raštu pagal Prisiekusiųjų vertėjų įstatyme nustatytas teisės normas.

4) Vertėjo žodžiu arba raštu pagalba turi būti užtikrinta bylose dėl asmens įkurdinimo saugomoje įstaigoje ir bylose dėl asmens teisinės globos nustatymo. [\[RT I 2008, 59, 330 – įsigaliojo 2009 1 1\]](#)

5) Bylos šalies atstovui arba patarėjui pagal sutartį byloje vertėjas žodžiu ar raštu neskiriamas. [\[RT I 2008, 59, 330 – įsigaliojo 2009 1 1\]](#)

35 straipsnis. Vertėjo žodžiu arba raštu pagalbos skyrimas kurčijai, nebylei ar kurčnebylei bylos šaliai

Jeigu bylos šalis yra kurčias, nebylys ar kurčnebylis asmuo, proceso eiga jai perduodama raštu arba byloje jai skiriama vertėjo žodžiu arba raštu pagalba.

36 straipsnis. Estų kalbos nemokančio asmens priesaika ir pasirašytas pripažinimas

1) Estų kalbos nemokantis asmuo duoda priesaiką arba pateikia pasirašytą pripažinimą, kad buvo įspėtas dėl savo atsakomybės, ta kalba, kurią jis moka.

2) Pasirašytas pripažinimas pateikiamas ant priesaikos arba įspėjimo teksto estų kalba, kuris betarpiškai išverčiamas asmeniui prieš jam pasirašant.

- Kaip užtikrinama galimybė vaizdo konferencijos metu apžiūrėti arba pateikti fizinius įrodymus?

Bylos šalys fizinius įrodymus gali pateikti visais elektroninių ryšių kanalais, o posėdžio metu jais galima dalytis su bylos dalyviais, reikiamus dokumentus parodant ekrane (priklausomai nuo konkretaus naudojamo techninio sprendimo galimybių).

3. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo baudžiamosiose bylose

17 straipsnio 1 dalies b punktas. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo baudžiamosiose bylose

Nuotolinė apklausa baudžiamajame procese reglamentuojama Baudžiamojo proceso kodekso 69 straipsnyje.

69 straipsnis. Nuotolinė apklausa

1) Bylą nagrinėjanti institucija gali surengti nuotolinę asmens apklausą, jei asmens apklausa jam fiziškai atvykus yra sudėtinga ar nepagrįstai apsunkinanti arba jeigu nuotolinė apklausa yra būtina asmens interesams apsaugoti.

[RT I, 2020 5 6, 1 – įsigaliojo 2020 5 7]

2) Pagal šį kodeksą nuotolinė apklausa – tai:

1) apklausa naudojant techninį sprendimą, kurį pasitelkus apklausiamo asmens pareiškimas arba parodymai matomi ir girdimi tiesiogiai per tiesioginę transliaciją ir asmeniui gali būti užduodama klausimų;

2) apklausa telefonu, kurią naudojant apklausiamo asmens pareiškimas ar parodymai išklausomi tiesiogiai ir jam gali būti užduodama klausimų.

[RT I, 2020 5 6, 1 – įsigaliojo 2020 5 7]

3) [Panaikinta – RT I, 2020 5 6, 1 – įsigaliojo 2020 5 7]

4) Nuotolinės apklausos protokole įrašoma pastaba, kad liudytojas įspėjamas dėl atsisakymo duoti parodymus ar parodymų davimo be teisės aktų nustatyto pagrindo ir sąmoningai melagingų teiginių pateikimo ar sąmoningai melagingų parodymų davimo.

[RT I 2004, 46, 329 – įsigaliojo 2004 7 1]

5) Kai užsienio valstybėje rasto asmens apklausai reikalinga užsienio valstybės teisinės institucijos pagalba, taikomos šio kodekso 489⁴¹ straipsnio nuostatos, jei apklausa vykdoma pagal Europos Sąjungos valstybių narių bendradarbiavimo susitarimą, o kitais atvejais – šio kodekso 468 straipsnio nuostatos.

[RT I, 2023 3 11, 2 – įsigaliojo 2023 5 1]

6) Už politikos sektorių atsakingas ministras gali nustatyti konkretesnius nuotolinės apklausos organizavimo reikalavimus.

- Informacija apie procesinius reikalavimus, kurių pagrindu duodamas sutikimas posėdį vykdyti naudojant vaizdo konferenciją arba kitą nuotolinio ryšio technologiją

Liudytojų nuotolinei apklausai taikomi bendrieji liudytojų apklausos reikalavimai, liudytojo nuotolinei apklausai atskiro sutikimo nereikia.

Teismo procese nuotolinė apklausa telefonu leidžiama tik gavus liudytojo sutikimą.

Baudžiamojo proceso kodekso 287 straipsnis. Liudytojų apklausa

4) Liudytojas, kuriam buvo paskirtas slapyvardis, apklausiamas telefonu pagal šio kodekso 67 straipsnio 5 dalyje ir 69 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytas teisės normas. Bylos šalys savo klausimus tokiam liudytojui pateikia per teisėją.

5) Bylos šalies iniciatyva arba savo iniciatyva teismas gali leisti atlikti nuotolinę apklausą pagal šio kodekso 69 straipsnyje nustatytas teisės normas arba naudoti atskyrimo būdą, kuris neleistų kaltinamajam pamatyti liudytojo. Išskyrus šio straipsnio 4 dalyje numatytą atvejį, nuotolinė apklausa telefonu leidžiamas tik gavus kaltinamojo sutikimą.

- Informacija apie tai, kaip įtariamajam, kaltinamajam, nuteistajam arba paveiktajam asmeniui, apibrėžtam Reglamento (ES) 2018/1805 2 straipsnio 10 punkte, įskaitant neįgaliuosius, užtikrinama prieiga prie reikiamos vaizdo konferencijų infrastruktūros

Visa reikiama informacija pateikiama šaukime į posėdį. Be kita ko, teismas apsveria, ar asmenys gali dalyvauti posėdyje **vaizdo ryšiu** (pvz., klausos sutrikimų turintys asmenys ir asmenys, negalintys naudotis elektroninėmis priemonėmis). Estija suteikia galimybę posėdyje dalyvauti teismo pastate arba kitame valstybiniame pastate, artimiausiame asmens gyvenamajai vietai.

- Informacija apie tai, kaip užtikrinamas advokato ir kliento bendravimo konfidencialumas prieš vaizdo

konferencijos būdu vykdomą apklausą ir jos metu

Specialių taisyklių, kuriomis būtų užtikrinamas advokato ir kliento bendravimo naudojant vaizdo ryšį konfidencialumas, nėra. Praktikoje advokatai proceso metu skambina klientui arba naudojami kitais ryšio kanalais.

- Informacija apie tai, kaip tėvų pareigų turėtojai ar kiti atitinkami suaugusieji informuojami apie vaiko apklausą naudojant vaizdo konferenciją ar kitas nuotolinio ryšio technologijas. Kaip atsižvelgiama į geriausius vaiko interesus?

Vaiko nuotolinei apklausai taikomi bendrieji reikalavimai, pagal kuriuos atsižvelgiama į geriausius vaiko interesus. Procesinį veiksma atliekantis asmuo, vaikų apsaugos pareigūnas, socialinis darbuotojas, pedagogas ar psichologas, be kita ko, įvertina, ar nuotolinė apklausa yra tinkama vaikui apklausti.

70 straipsnis. Specialios nepilnamečių liudytojų apklausos taisyklės

1) Bylą nagrinėjanti institucija gali reikalauti, kad apklausiant nepilnametį liudytoją dalyvautų vaikų apsaugos pareigūnas, socialinis darbuotojas, pedagogas ar psichologas.

[RT I, 2013 7 11, 1 – įsigaliojo 2013 9 1]

2) Jei bylą nagrinėjanti institucija nėra tinkamai apmokyta, vaikų apsaugos pareigūno, socialinio darbuotojo, pedagogo ar psichologo pagalba nepilnamečio apklausai atlikti privaloma, jeigu:

[RT I, 2013 7 11, 1 – įsigaliojo 2013 9 1]

1. liudytojas yra jaunesnis nei dešimties metų, o pakartotinė apklausa gali turėti neigiamą poveikį nepilnamečio psichinei savijautai;
2. liudytojas yra jaunesnis nei keturiolikos metų, o apklausa susijusi su smurtu šeimoje arba seksualine prievarta;
3. liudytojas turi kalbos ar jutimo sutrikimų arba intelekto negalią arba turi psichikos sutrikimų.
 - a) Informacija apie tai, ar jūsų nacionalinėje teisėje numatytas apklausos įrašymas, ir, jei taip, informaciją apie įrašo saugojimą ir perdavimą susipažinti; informacija apie tai, ar naudojama sakinės kalbos konvertavimo į tekstą technologija.

Ikiteisminio tyrimo metu apklausų įrašinėti neprivaloma. Procesinį veiksma atliekantis asmuo nusprendžia, ar tai būtina ir pagrįsta. Jei apklausa įrašoma, įrašas saugomas kartu su baudžiamosios bylos medžiaga.

Teismai naudoja SALME programinę įrangą (sakinės kalbos konvertavimo į tekstą technologiją).

148 straipsnis. Tyrimo veiksmo ar kito procesinio veiksmo protokolo priedas

1) Kai tai būtina, be to, kad tyrimo veiksmo ar kito procesinio veiksmo protokole pateikiama įrodomoji informacija, tokia informacija dar gali būti įrašoma nuotrauka, filmuota medžiaga, garso ar vaizdo įrašų, piešinių ar bet kokių kitų iliustracinių būdu.

2) Į baudžiamąją bylą kartu su protokolu įtraukiama nuotrauka, piešinys ar bet kokia kita iliustracinė medžiaga, o filmuota medžiaga ir garso ar vaizdo įrašai supakuojami ir saugomi kartu su baudžiamosios bylos medžiaga.

Teismo posėdžiai įrašomi garsiniu formatu, teismas taip pat gali nuspręsti padaryti posėdžio ar bet kurio jo etapo vaizdo įrašą. Pareigos daryti įrašus išimties nustatytos Baudžiamojo proceso kodekso 156 straipsnio 4 dalyje.

156 straipsnis. Posėdžio garso ir vaizdo įrašas

1) Daromi posėdžių garso įrašai. Teismas taip pat gali padaryti posėdžio ar bet kurio jo etapo vaizdo įrašą.

[RT I, 2018 5 31, 2 – įsigaliojo 2019 1 1]

2) Kai daromas posėdžio arba teismo atliekamo procesinio veiksmo garso ar vaizdo įrašas, teismas įrašų gali naudotis siekdamas papildyti ir sukonkretinti atitinkamo teismo proceso protokolą.

3) Garso ar vaizdo įrašo taisyti neleidžiama.

4) Gali būti priimtas sprendimas posėdžio neįrašyti, jeigu:

1. prieš posėdį arba jo metu paaiškėja, kad įrašo padaryti techniškai neįmanoma ir teismas yra įsitikinęs, kad posėdis be įrašo bus sklandus ir atitiks teismo proceso šalių interesus;
2. posėdis vyksta ne teismo patalpose;
3. posėdis rengiamas siekiant paskelbti teismo nurodymą byloje;
4. tai yra Aukščiausiojo Teismo posėdis.

[RT I, 2018 5 31, 2 – įsigaliojo 2019 1 1]

5) Daromi skaitmeniniai posėdžio garso ar vaizdo įrašai.

[RT I, 2011 2 23, 1 – įsigaliojo 2011 9 1]

- Informacija apie tai, kokių teisių gynimo priemonių pagal nacionalinę teisę įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis, arba paveiktasis asmuo, galėtų prašyti, jeigu būtų pažeisti reikalavimai ar garantijos, numatyti Skaitmeninio reglamento 6 straipsnyje

Teismo proceso šalis gali pateikti prašymą pasinaudoti 6 straipsnyje numatytais teisėmis proceso metu, tačiau, jeigu teismas prašymo nepatenkina, skundo dėl jo teismo proceso metu pateikti negalima. Atitinkamą skundą galima pateikti vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso 318 straipsniu.

- Informacija apie jūsų valstybėje narėje turimą vaizdo konferencijų technologiją arba daugiausiai naudojamą vaizdo konferencijos platformą / sprendimą

Naudojamos platformos „Skype“ (įprasta), „Cisco“ („institucijos vietinis“ sprendimas, saugiausias) ir „Microsoft Teams“.

- Praktinė informacija apie tai, kaip surengti ir įvykdyti posėdį. Į kokią instituciją reikėtų kreiptis? Ar yra ypatingų reikalavimų (pvz., kokią informaciją reikėtų pateikti) norint kreiptis į instituciją?

Jeigu posėdis vykdomas teismo proceso metu, jis vykdomas remiantis Europos tyrimo orderiu (ETO), t. y. jį surengia prokuratūra ir teismas.

- Ar posėdžiuose naudojama sakininės kalbos konvertavimo į tekstą technologija

Teismai naudoja SALME programinę įrangą (sakininės kalbos konvertavimo į tekstą technologiją). Estijoje visi posėdžiai įrašomi. Teismas turi nuspręsti, ar transkribuoti įrašą, ar pateikti įrašą su tekstu ir garso įrašo dalimi.

- Kaip identifikuojamas įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis, arba paveiktasis asmuo, ir kaip nustatomas jų prieigos autentiškumas

Šiuo metu teismai nenaudoja atskiro elektroninės atpažinties sprendimo. Teismas gali prašyti bylos šalies ekrane parodyti savo tapatybės kortelę; gynėjas gali patvirtinti, kad atitinkamas asmuo yra tinkamas asmuo; teismas gali prašyti atsiųsti išsamius dokumento duomenis ir (arba) gali prašyti bylos šalies atsiųsti elektroniniu būdu pasirašytą patvirtinimą ar pan.

- Kaip įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis, arba paveiktasis asmuo gali užduoti klausimų ir kitaip prasmingai dalyvauti?

Tai priklauso nuo padėties ir techninio sprendimo, kuriuo naudodamasis asmuo dalyvauja. Dauguma vaizdo konferencijų sprendimų suteikia rankos pakėlimo funkciją arba galimybę įsitraukti į pokalbį. Jeigu procesui vadovauja teismas, jis suteikia galimybę užduoti klausimus ir kt.

- Kokią teisę į vertimą žodžiu turi įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis, arba paveiktasis asmuo?

Taikomos įprastos teisės normos dėl vertimo žodžiu.

10 straipsnis. Baudžiamojo proceso kalba

1) Baudžiamojo proceso kalba yra estų kalba. Jei bylą nagrinėjanti institucija, bylos šalys ir pagrindinės teismo proceso šalys sutinka, baudžiamasis procesas taip pat gali būti vykdomas kita kalba, jeigu institucija ir suinteresuotosios šalys moka tą kalbą.

2) Įtariamiesiems, kaltinamiesiems, nukentėjusiesiems, civiliniams atsakovams ir tretiesiems asmenims, kurie

nemoka estų kalbos, suteikiama vertėjo žodžiu arba raštu pagalba. Kilus abejonių, bylą nagrinėjanti institucija nustato atitinkamo asmens estų kalbos žinias. Jeigu neįmanoma nustatyti asmens estų kalbos žinių arba paaiškėja, kad tokių žinių nepakanka, asmeniui suteikiama vertėjo žodžiu arba raštu pagalba.
[RT I, 2016 1 6, 5 – įsigaliojo 2016 1 16]

8) Įtariamajam arba kaltinamajam vertimo žodžiu paslaugos teikiamos nedelsiant, o dokumentų vertimas raštu jam pateikiamas per pagrįstą laikotarpį, kad tai neturėtų neigiamo poveikio jo teisei į gynybą.
[RT I, 2013 10 4, 3 – įsigaliojo 2013 10 27]

9) Asmuo gali užginčyti atsisakymą pateikti vertimą arba dalinį vertimą pagal šį straipsnį, vadovaudamasis šio kodekso 228 arba 229 straipsnio nuostatomis arba 15 skyriumi.
[RT I, 2016 1 6, 5 – įsigaliojo 2016 1 16]

- Kaip užkertamas kelias nežinomų subjektų neteisėtai prieigai prie neskelbtinų duomenų arba duomenų srautų?

Bylos dokumentus gali matyti asmenys, kurie yra bylos šalys. Su dokumentais galima susipažinti per viešą portalą „e-File“, naudojant saugius tapatumo nustatymo sprendimus (asmens tapatybės kortelę, „mobile-ID“ ir „smart-ID“). Šalims siunčiamas unikalus šaukimas į teismo posėdį ir nuoroda. Dauguma atvejų posėdžiai yra atviri visuomenei; todėl papildomų saugumo priemonių nustatyti nereikia. Naudojama programinė įranga sudaro sąlygas kontroliuoti, kad posėdyje dalyvautų tik šaukimą gavę asmenys. Jeigu byla yra konfidenciali arba svarbu užtikrinti, kad asmuo dalyvautų vienas vaizdo ryšiu, teismas gali nustatyti, kad kita šalis gali dalyvauti tik vaizdo ryšiu teismo rūmuose (esančiuose arčiausiai asmens).

4. Mokesčiai už procedūras civilinėse ir komercinėse bylose

17 straipsnio 1 dalies c punktas. Mokesčiai civilinėse ir komercinėse bylose

- Reglamentuose (EB) Nr. 1896/2006, (EB) Nr. 861/2007, (ES) Nr. 655/2014 ir (EB) Nr. 805/2004 numatytų procedūrų atveju;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentuose (ES) Nr. 650/2012, (ES) Nr. 1215/2012 ir (ES) Nr. 606/2013 bei Tarybos reglamentuose (EB) Nr. 4/2009, (ES) 2016/1103, (ES) 2016/1104 ir (ES) 2019/1111 numatytų pripažinimo procedūrų, paskelbimo vykdytinu ar atsisakymo pripažinti atveju

Teikiant Estijos teismui prašymą išduoti Europos mokėjimo įsakymą, turi būti sumokėtas tos pačios sumos valstybinis mokestis, kaip ir teikiant nacionalinį prašymą. Jeigu prašymas išduoti Europos mokėjimo įsakymą teikiamas Estijos teismui, valstybinis mokestis yra toks pat, kaip teikiant nacionalinį prašymą, t. y. 3 proc. viso reikalavimo sumos (reikalaujamos pinigų sumos, t. y. pagrindinio reikalavimo ir papildomų reikalavimų sumos), tačiau ne mažiau kaip 65 EUR.

Kai pagreitinta mokėjimo įsakymo procedūra pakeičiama į įprastą teismo procesą (bylą dėl ieškinio), už teisme pareiškiamą ieškinį sumokamas papildomas valstybinis mokestis, kurio nepadengia valstybinis mokestis, sumokėtas pateikus prašymą pradėti pagreitintą mokėjimo įsakymo procedūrą. Iškelus bylą dėl ieškinio, valstybinio mokesčio dydis priklauso nuo reikalaujamos pinigų sumos. Pavyzdžiui, valstybinis mokestis, mokėtinas nagrinėjant bylą dėl ieškinio iki 350 EUR, yra 100 EUR, dėl 351–500 EUR ieškinio – 140 EUR, dėl 501–750 EUR ieškinio – 175 EUR ir t. t.

Teikiant Estijos teismui prašymą pradėti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, turi būti sumokėtas tos pačios sumos valstybinis mokestis, kaip ir teikiant nacionalinį prašymą. **Valstybinio mokesčio dydis priklauso nuo reikalaujamos pinigų sumos.** Pavyzdžiui, valstybinis mokestis, mokėtinas nagrinėjant bylą dėl 500 EUR reikalavimo, yra 140 EUR, dėl 1 000 EUR reikalavimo – 245 EUR, dėl 1 500 EUR reikalavimo – 280 EUR, o dėl 2 000 EUR reikalavimo – 315 EUR.

Procesuose dėl pripažinimo, teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu arba atsisakymo pripažinti valstybinis mokestis nemokamas.

- Reglamente (EB) Nr. 4/2009 numatytų išrašų, Reglamente (ES) Nr. 650/2012 numatyto Europos paveldėjimo pažymėjimo ir liudijimų, Reglamente (ES) Nr. 1215/2012 numatytų pažymų, Reglamente (ES) Nr. 606/2013 numatytų pažymų, Reglamente (ES) 2016/1103 numatytų liudijimų, Reglamente (ES)

2016/1104 numatytų liudijimų ir Reglamente (ES) 2019/1111 numatytų pažymų išdavimo, ištaisymo ir panaikinimo atveju:

teismui pradėjus nagrinėti bylą, už šias procedūras valstybinio mokesčio mokėti nereikia.

- Užsienio kreditoriaus reikalavimu nemokumo byloje pagal Reglamento (ES) 2015/848 53 straipsnį pradėto proceso atveju:

teismui pradėjus nagrinėti bylą, už šias procedūras valstybinio mokesčio mokėti nereikia.

- Fizinių ar juridinių asmenų arba jų atstovų ryšių palaikymo su centrinėmis institucijomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 4/2009 ir Reglamentą (ES) 2019/1111 arba kompetentingomis institucijomis pagal Direktyvos 2003/8/EB IV skyrių atveju:

teismui pradėjus nagrinėti bylą, už šias procedūras valstybinio mokesčio mokėti nereikia.

5. Elektroniniai mokėjimo būdai

17 straipsnio 1 dalies d punktas. Elektroniniai mokėjimo būdai

Šiame skirsnyje turėtų būti pateikiama informacija apie jūsų valstybėje narėje priinamas elektronines mokėjimo priemones, pvz., kredito korteles, debeto korteles, pavedimus iš e. piniginės ir banko. Informacija taip pat turėtų apimti priemones, kurių jūsų valstybė narė ėmėsi siekdama padaryti šias elektronines mokėjimo priemones priinamas. Jeigu jūsų valstybėje narėje tarp mokėjimo priemonių yra banko pavedimas ir jeigu yra viena bendra banko sąskaita visoms valdžios institucijoms, į kurią turėtų būti atliekamas mokėjimas, taip pat turėtų būti pateikiami šios banko sąskaitos duomenys. Informacija taip pat turėtų apimti išsamią informaciją apie galimą elektroninių mokėjimo būdų taikymą tik tam tikroms procedūroms (nurodant, kokioms procedūroms, jei tokių yra) ir apie galimybę naudoti elektroninius mokėjimo būdus kitais tikslais, pavyzdžiui, teismo skirtoms baudoms, ekspertų ar liudytojų išlaidoms sumokėti.

Valstybinį mokestį galima sumokėti tik banko pavedimu. Kredito kortelės nepriimamos. Visų teismams skirtų mokėjimų gavėja yra Finansų ministerija. Mokėjimo pavedime turi būti nurodyta Finansų ministerija kaip sumos, kuri turi būti pervesta valstybės institucijoms ir valstybės įsteigtiems fondams, gavėja, taip pat banko sąskaitos numeris. Kiekviena institucija turi nuosavą kodą, kuriuo remdamasi lždo tarnyba perveda gautą sumą į atitinkamos institucijos sąskaitą e valdžios lždo sąsajoje.

Valstybiniai mokesčiai už teismo bylose atliekamus veiksmus, akcinio kapitalo įnašus, užtikrinimo priemones ir užstatus sumokami į Finansų ministerijos sąskaitas:

- SEB Pank – a/c EE571010220229377229 (SWIFT: EEUH22X)
- Swedbank – a/c EE062200221059223099 (SWIFT: HABAE22X)
- Luminor Bank – a/c EE221700017003510302 (SWIFT: RIKOEE22)
- LHV Pank – a/c EE567700771003819792 (BIC/SWIFT: LHVBE22)

Paprastai valstybiniai mokesčiai turi būti mokami naudojant unikalų iš teismo gautą kodą. Jeigu teismo nurodyme arba konkrečiau reikalavimo sumokėti valstybinį mokestį procesinėje sistemoje jums nebuvo suteiktas unikalus kodas, kodas nenaudojamas ir mokant valstybinį mokestį mokėjimo dokumente turi būti nurodytas tikslus veiksmo, už kurį mokamas valstybinis mokestis, pavadinimas. Kodas taip pat nenaudojamas, kai valstybinis mokestis sumokamas prieš prašant atlikti veiksmą.

Pateikiant dokumentą per platformą „e-File“, taip pat galima nedelsiant sumokėti susijusias teismo išlaidas per banko nuorodą, pridėti mokėjimo nurodymą dėl jau sumokėtų išlaidų arba gauti unikalų kodą, kurio reikia mokėjimui atlikti, ir atlikti mokėjimą ne platformoje „e-File“. Mokėjimai, atliekami viešoje platformoje „e-File“ per banko nuorodą, nedelsiant susiejami su unikaliu kodu. Visi reikalavimai padengti teismo išlaidas, nurodytas viešoje platformoje „e-File“, taip pat rodomi asmens valstybinių mokesčių ir užtikrinimo priemonių sąskaitoje per sąsają „e-Tax Board / e-Customs“.

6. Pranešimas apie ankstesnę decentralizuotos IT sistemos naudojimą

17 straipsnio 2 dalis. Pranešimas apie ankstesnę vaizdo konferencijų naudojimą civilinėse ir komercinėse bylose

Estija yra pasirengusi Skaitmeninimo reglamento 5 ir 6 straipsnius pradėti taikyti anksčiau negu 2025 m. gegužės 1 d.

7. Pranešimas apie ankstesnę vaizdo konferencijų naudojimą civilinėse ir komercinėse bylose

17 straipsnio 2 dalis. Pranešimas apie ankstesnę decentralizuotos IT sistemos naudojimą

Šiuo metu decentralizuota IT sistema negali būti naudojama iki taikymo pradžios datos, nustatytos pagal 26 straipsnio 3 dalį.

8. Pranešimas apie ankstesnę vaizdo konferencijų naudojimą baudžiamosiose bylose

17 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytos institucijos

Rašte prašoma nurodyti institucijas, kompetingas pagal Reglamento (ES) 2023/2844 I ir II prieduose išvardytus teisės aktus, jei apie jas dar nebuvo pranešta Komisijai pagal tuos teisės aktus.

Valdžios institucijos informuojamos, jei tai įmanoma atsižvelgiant į būtiną parengiamąjį darbą (techniniai sprendimai yra parengti tiek, kiek reikia). Institucijų sąrašą atsiųsime pavėluotai.

■ Paskutinis naujinimas: 12/05/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.